

TÜRKİYE TÜRKÇESİ SÖZ VARLIĞININ YENİ RENKLERİ AD BİLİMSEL BİR İNCELEME

NEW COLORS OF TURKEY TURKISH VOCABULARY ONOMASIOLOGICAL A RESEARCH

Nuh DOĞAN*

Öz

Bu çalışmada, endüstriyel alanlarda ortaya çıkmış renk adlarına dikkat çekilmiş ve ad bilimi açısından incelenmiştir. Bu renk adları Türkiye Türkçesinin renk söz varlığına önemli ölçüde katkı yapmış ve renk söz varlığı araştırmalarında yerini almaya başlamıştır. Çoğunlukla endüstriyel ürün kataloglarında yer alan söz konusu renk adları Türkçenin kavramlaştırma yollarının etkin biçimde kullanıldığı unsurlar olup dikkat çekici özellikler gösterir. Renklerin adlandırılmasında diğer adlandırma biçimlerine benzer biçimde bitki, hayvan, maden, zaman, araç-gereç vs. gibi temel söz varlığı öğeleri içinde yer alan kavramların belirleyici olduğu görülür. Renkler çoğunlukla ilgili ya da parçası olduğu varlığın temel alınmasıyla ve ad aktarması yoluyla adlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Renk, renk adları, ad bilimi, söz varlığı, Türkiye Türkçesi

Abstract

In this study, the color names used in industrial domains have been drawn attention and examined. Those color names considerably contribute vocabulary of Turkey Turkish and have been examined for studies of color vocabulary. Those color names which are located in catalogues of industrial product are lexical items that the naming ways of Turkish is used effectively and have striking features. It has been appeared that the concepts within basic vocabulary like plant, animal, time, mine, equipment etc. are determinant in the naming of color. The colors have been named using entity that they are related or their part as base and by way of metonymy.

Keywords: Color, color names, onomastics, vocabulary, Turkey Turkish.

Giriş

Renk, *Türkçe Sözlük*'te (TS) "cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyum (TS)" olarak tanımlanır. Dünyaya gelen bir çocuk bir renk cümbüşünün içine doğar ve gözünü ilk önce türlü renklerin ışığıyla açar. İnsanoğlunun bu bakımdan karşı karşıya kaldığı, tanıdığı ve tanıştığı ilk varlık ya da şeyin renk olduğu söylenilebilir. Dil dışı dünyada 16 milyon kadar renk, renk tonu ve nüansın olduğu dile getirilir (Paterson, 2003: 1). Hope ve Walch'a göre (1990: 286) insanoğlunun görme duyusu yaklaşık 10 milyon renk tonu ve nüansı ayırt edebilmektedir. Bu, renklerin sayısının hemen hemen insanoğlunun tanıdığı varlıkların toplamına karşılık geldiği anlamına gelir. İnsanoğlunun doğduğu andan beri renklerle olan kadim tanışıklığı yaşadığı sürece de devam eder. Renkler insanın dünyayı ve diğer birçok varlığı ya da kavramı algılamasında ve kavramlaştırmasında ona hayatı boyunca rehberlik eder. Varlıkların insanın dikkatini ilk önce renkleriyle çektiği, onların algılanmasında ve kavramlaştırılmasında diğer özelliklerinin sonradan belirleyici olduğu ileri sürülebilir. İnsanoğlunun dolayısıyla nesnelere önce renkleri aracılığıyla kategorize ettiği ve bir cisim diğer cisimden öncelikle renkleriyle

---

* Yrd. Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, e-mail: nuhdogan55@hotmail.com.

ayrıştırdığı söylenebilir. Bu açıdan ilk ve en büyük kavramsal kategorinin renk kategorisi olduğu iddia edilebilir.

Renk temelde fiziksel bir olgudur, bu fiziksel olgunun dillerde kavramlaştırılması onu aynı zamanda dil bilimsel bir olguya dönüştürür. Renk fizyolojik ve dil bilimsel bir olgu olduğu kadar psikolojik bir olgudur da. Rengin kültüre bağlı olarak bir dilsel topluluktan diğerine değişen çeşitli psikolojik anlamları vardır¹. Renklerin bu bakımdan kolorimetri, dil bilimi, antropoloji, psikoloji, gösterge bilimi, felsefe, edebiyat, köken bilimi, kültürel antropoloji, sanat tarihi, fizik, kimya, bilişsel bilim gibi çeşitli alanlarla ilişkisi vardır.

Renklerle kadim tanışıklığı olan ve varlıkları ilk önce renklerine göre kategorize eden insan, dilsel gelişiminin sonraki ve ileri düzeylerinde bir yandan renklerin aracılığıyla diğer varlıkları adlandırmış diğer yandan çeşitli varlıklar ve onların renkleri aracılığıyla da renklerin kendisini adlandırmıştır. Bu, ilk bakışta bir paradoks olarak algılanabilir ancak renklerin kaynağının tabiatın ve cisimlerin kendisi olduğu dikkate alındığında bunun doğal bir sonuç olduğu anlaşılır. Varlıkların kategorize edilmesinde ve kavramlaştırılmasında bir varlığın türlü özellikleri belirleyici olabilir ancak varlıkların ya da cisimlerin renginin diğer özelliklerine nazaran daha baskın olduğu söylenebilir. Buna delil olarak dillerde renk adlarının, renklerle ilgili kavramların ve özellikle renge dayalı yapılan diğer adlandırmaların çokluğu gösterilebilir. Örneğin, Avusturalya ve Yeni Zelanda yerlilerinden Fiji ve Polinezya kökenli Maoriler'in 3000 renk bildiği ve her biri için ayrı bir isim kullandıkları belirtilir (Okuyucu, 2006: 134). İngilizce renkler sözlüğünde Paterson (2003) yaklaşık 4000 renk ifade eden sözcüğe yer vermiştir. Türkçe açısından bir değerlendirme yapıldığında Kaymaz (1997) Türkiye Türkçesi ve ağızlarındaki renk bildiren kelimelerin sayısını 1447, Gümüşkaya (2015) tarihî Türk lehçelerindeki renk ifadelerinin sayısını 1549 olarak tespit etmişlerdir. Eminoğlu'nun (2014) modern Türk lehçeleri hariç Türkçenin Köktürkçeden Türkiye Türkçesine renk söz varlığını derleyen *Türkçede Renkler Sözlüğü*'nde toplam 7158 renk bildiren ifadeye yer verilmiştir. Gerek Paterson (2003) gerekse Kaymaz (1997) ve Eminoğlu'nun (2014) çalışmalarında doğrudan doğruya bir rengi ya da bir rengin tonunu ifade eden kelime ve yapılar değerlendirilmiş; renk adlarıyla teşkil edilen hayvan, bitki, yer vs. adları ise dikkate alınmamıştır. Renk adlarının kullanıldığı diğer adlandırmalar da dikkate alındığında dillerin söz varlığında ve sözcük yapımında renklerin büyük öneme sahip olduğu ve geniş bir yer tuttuğu rahatlıkla görülebilir².

Renk söz varlığıyla bir dilsel topluluğun maddi ve manevi kültürü arasında sıkı bir ilişki vardır. Renklerin kaynağı tabiatın kendisi olduğundan bir dilsel topluluğun coğrafyası, iklimi, yaşam biçimi vs. özellikleri o dilsel topluluğun söz varlığı içindeki renk ifadelerinin oranını da etkiler. Doğayla iç içe yaşamış, farklı coğrafya ve iklimleri solumuş, çok çeşitli tat ve kokuları deneyimlemiş bir topluluğun diliyle tek bir iklim ve coğrafyada hayat süren, örneğin kutuplara yakın bölgelerde yaşayan toplulukların dilindeki renk söz varlığının sayısı ve niteliklerinin aynı olması beklenemez. Bu, dil-içi dünya görüşünün renklerin kategorize edilmesinde ve adlandırılmasında dilleri

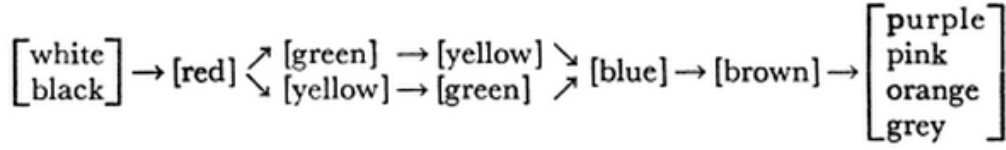
¹ Renklerin dillerde çeşitli kültürel ve duygusal anlamları vardır. Örneğin Eski Türklerde her ana yönün bir renk karşılığı vardır. Kara kuzeyi, al/kızıl güneyi, ak batyı, gök doğuyu temsil etmekteydi. Türklerde ak, beyazlığı göstermekle beraber, temizlik, arılık, büyüklük ve yaşlılık da ifade eder. Devlette ululuk, adalet ve güçlülüğün de sembolüdür. Daha geniş bil için bk. Gabian (1968), Küçük (2010a), Karadoğan (2004).

² Bayraktar (2003, 2004, 2005, 2006a, 2006b, 2009, 2013) yer, hayvan, özel ad, bitki vs. ile ilgili Türkçe kelime yapımında Türkçe renk adlarının ne denli yoğun kullanıldığına dair çok geniş bilgiler vermektedir.

farklılaştırdığı anlamına gelir. Örneğin Güney Afrika'da çöl çevresinde yaşayan kabilelerden Kafferlerin dilinde kahverenginin tonlarını karşılayan 500-800 kelime bulunur. Arjantin, Sili, Uruguay ve Brezilya'da yaşayan kırsal bir topluluk olan Gaucholarda ise at renkleriyle ilgili 200 kelimenin olduğu görülür (Okuyucu, 2006: 134). Türkçede kahverenginin 800 tonunu ifade eden bir renk söz varlığına rastlamak mümkün değildir ancak at, en eski çağlardan beri Türklerin siyasal, dinî, ekonomik ve toplumsal hayatında çok önemli olduğundan Türkçenin söz varlığında at renklerinin sayısı hayli fazladır. At renklerinin sayısını Sağol (1995) tarihî Türk lehçelerinde 44, S. Küçük (2009) Türkiye Türkçesinde 51'i at donu, 38'i at nişanı olmak üzere 89, M. Küçük (2012) Türkiye Türkçesi ağızlarında 49'u at donu, 50'si at nişanı olarak olmak üzere toplam 99 olarak belirtirken Eminoglu (2013) tarihî Türk lehçelerinden günümüze sadece 573 at donu tespit etmiştir. Bu sayı at nişaneleriyle birlikte 820 olarak ifade edilmiştir. Tarihî seyri içinde farklı coğrafya ve iklimleri soluyan ve farklı kültürel deneyimleri tecrübe eden Türkçenin renk ifadelerinin sayısının at kültürü gibi belirli alanlara özgü söz varlığında olduğu gibi genel söz varlığı içinde de diğer dillere nispeten fazla olduğu söylenebilir.

Birbirine nispeten farklılıklar göstermekle birlikte diller genel olarak renk söz varlığı açısından zengindir. Bununla birlikte milyonlarca renk, renk tonu ve nüansın olduğu dikkate alındığında bir dilin ya da dillerin tüm renkleri adlandırabilmesi, dil ekonomisi ilkesi açısından mümkün değildir. İnsanoğlunun renklerin kavramlaştırılmasında ihtiyaçlarını karşılayacak denli genel sınıflandırmaya gittiği ileri sürülebilir. İnsanın çevresinde milyonlarca renk olmasına rağmen renkleri çok daha geniş bir renk kategorisi için kullanılan renk ifadeleriyle karşıladığı söylenebilir. Matschi (2004: 253) günlük dilde bir konuşurun nesnelere ayırt etmek ve makul zıtlıkları oluşturmak için daha ayrıntılı ve ince ayrımlara gerek duymayacağını, örneğin İngilizcede bunun için 11 temel rengin yeterli olduğunu hatta çocukların ilk eğitiminde renkli dünyalarının nesnelere tanımak ve adlandırmak için birkaç renk adının bile onlara yardım edebileceğini dile getirir.

Bir dilin renk söz varlığı açısından çeşitlenmesi ve zenginleşmesi dillerin ve renklerin evrimine yani *zamana ve teknolojik/kültürel gelişime* bağlanabilir. Berlin ve Kay (1991: 2), her dilin üç boyutlu renk bütünü biribirinden bağımsız ve kendine özgü biçimde bölümlendiği görüşüne karşı çıkararak bütün dillerde benzer biçimde algılanan evrensel 11 temel renk kategorisi ve teriminin olduğunu dile getirir. Onlara göre temel renk kategorileri *beyaz, siyah, kırmızı, yeşil, sarı, mavi, kahverengi, mor, pembe, turuncu, gri* renklerinden oluşur. Berlin ve Kay'a göre (1991: 2) bir dil 11 temel renk kategorisinden daha azını kavramlaştırıyorsa o dilin kavramlaştırdığı renk kategorileri üzerine birtakım katı kısıtlamalar söz konusudur. Dillerin kimi renk kategorileri üzerine kısıtlılıklarıyla zaman arasında bir ilişki kurulur. Berlin ve Kay, bir dilin temel renk söz varlığı artıkça o dilin belirli evrimsel safhaları geçirdiğini ileri sürer (1991: 14). Bu yaklaşım, dillerin gelişimiyle renklerin evrimi ve çeşitliliği arasında bir ilişkinin olduğunu öngörür. Berlin ve Kay, 11 temel renk kategorisinin 7 safhada evrimleştiğini kabul eder (1991: 17). Bu 7 safha şu şekilde görselleştirilir:

1. Şekil

Berlin ve Kay'ın (1991) Temel Renk İfadelerinin Evrimi ve Hiyerarşisi

Bu şekil, her bir dildeki temel renk kategorilerinin adlandırılmasının kronolojik düzenini sunar. Bir dilin tarihinde temel renk kategorilerinin bu sabit zamansal ve evrimsel hiyerarşiye göre kodlandığı kabul edilir. Renklerin evrimsel sırasını ifade eden bu yedi safhanın diller açısından şu dağılımının olduğu ileri sürülür (1991: 2) :

- i. Bütün diller beyaz ve siyah için renk ifadeleri içerir.
- ii. Bir dil 3 renk ifadesi içeriyorsa o dil kırmızı için de bir renk ifadesi içerir.
- iii. Bir dil 4 renk ifadesi içeriyorsa o dil ya yeşil ya da sarı için de bir renk ifadesi içerir.
- iv. Bir dil 5 renk ifadesi içeriyorsa o dil hem yeşil hem de sarı için de bir renk ifadesi içerir.
- v. Bir dil 6 renk ifadesi içeriyorsa o dil mavi renk için de bir renk ifadesi içerir.
- vi. Bir dil 7 renk ifadesi içeriyorsa o dil kahverengi için de bir renk ifadesi içerir.
- vii. Bir dil 8 ve daha fazla renk ifadesi içeriyorsa o dil mor, pembe, turuncu, gri ya da bu renklerin birkaç kombinasyonunu da içerir.

Modern dillerin çoğunlukla 7. Safhada olduğu söylenebilir. Modern diller 11 renk kategorisi içinde yer alan farklı ton ve nüansları da adlandırarak geniş bir renk söz varlığı meydana getirirler.

Bir dildeki temel renk kategorilerinin ve renk söz varlığının çeşitliliği yalnızca zaman ve zaman çizgisindeki evrimle açıklanamaz. Bunun yanı sıra bir dilin renk söz varlığındaki çokluk ile genel kültürel zenginlik, teknolojik ve bilimsel gelişmişlik düzeyi arasında doğru orantılı bir ilişki vardır (Berlin ve Kay, 1991: 16). Hangi renklerin nasıl algılanacağını, hangi renklerin öğrenileceğini ve sınıflandırılacağını sadece konuşurun ana dili belirlemez; teknoloji, endüstri ve ekonomik gelişmişlik düzeyi renk sistemini ve bir dildeki renk söz varlığının çokluğunu etkiler (Matschi, 2004: 254). Nasıl daha basit teknolojilere sahip toplulukların konuştuğu dillerin genel renk varlığı daha gelişmiş bir medeniyete ve yüksek nitelikli teknolojiye sahip olanlara nispeten daha sınırlı ise renk söz varlığı açısından da benzer bir ilişkinin varlığından söz edilebilir. Günümüzde bilgisayar teknolojisi aracılığıyla 3000'den fazla renk elde edilebilmektedir (Genç, 1997: viii). Bu renklerin bugün özellikle boya, tekstil ve kozmetik vs. endüstrisinde kullanıldığı, akabinde moda ve tasarımdan kişisel bakıma insanın günlük yaşamında önemli bir yer işgal etmeye başladığı görülür. Bugün modern hayat süren bir birey araba alırken, evini tasarlarırken, bir giysi beğenirken, saç boyatırken, tırnakları için oje, dudakları için bir ruj seçerken vs. geniş bir renk yelpazesine karşı karşıya kalır. Bilgisayar aracılığıyla üretilen ve endüstriyel amaçlı kullanılan renkler ve onlara verilen adlar bugün dikkat çekici boyutlara ulaşmıştır. Endüstriyel amaçlı üretilen renkler ve firmaların onlara verdiği adlar insanların kullanımına sunulduğunda bir dilin renk söz varlığı muazzam biçimde zenginleşmeye ve zamanla o dilin renk söz varlığında kalıcı bir yer edinmeye başlar. Öneğin Türkçede endüstriyel amaçlı bir ürün olan *krem* ve onun rengi halkın dilinde ilkin çoğunlukla bir

iç cephe duvar boyası adı olarak sonrasında yaygın şekilde bir renk adı olarak kullanılmış ve bugün *Türkçe Sözlük*'te bir renk adı olarak yerini almıştır. Hiçbir zaman şampanya içmemiş ve şampanyanın kendisini de görmemiş bir kadın evini boyatmak istediğinde zengin bir renk ve renk söz varlığıyla karşılaşır. *Şampanya* rengiyle ilgili bilgiyi ve renk adını bu süreçte edinir ve konuşma dilinde renkler dünyasını sınıflandırırken artık onu kullanmaya başlar. Endüstriyel ürün kataloglarında yer alan bu renk adları *Türkçe Sözlük*'e girmemekle birlikte gün geçtikçe yazı dilinde yaygınlaşmaktadır (Küçük, 2010b: 426). Bir kumaş ve duvar boyası rengi olarak kullanılan *pudra* artık Türkiye Türkçesi konuşurlarının renk söz varlığına girmiştir. Kadınların renk söz varlığının dikkat çekici öğelerinden *şampanya* ve *pudra* renginin kullanım sıklığı yüksek olmasına karşın *Türkçe Sözlük*'te yer edinmemesi, kullanım sıklığı çok daha düşük olan *siklaman* rengi adının ise yer edinmesi Türkiye Türkçesi renk söz varlığının gözden geçirilmesi ve yeni renk söz varlığı araştırmalarının yapılması gerektiğini gösterir.

İnsanın renklere karşı ilgisi ve renk söz varlığına dair bilgisi, içinde yaşadığı kültüre, eğitimi düzeyine, mesleğine, deneyimine, geleneklerine bağlı olarak oldukça değişir (Matschi, 2004: 254). Kentlerde yaşayan, iyi eğitilmiş, mesleki statüsü olan bir topluluğun renk söz varlığıyla kırsal bölgelerde doğayla iç içe yaşayan, eğitim seviyesi düşük, mesleki donanımları farklı olan bir insanın renk söz varlığı farklılık arz edecektir. Örneğin saçlarını boyatmayan bir kadının çok geniş bir renk yelpazesi olmasına karşın saç boyasına verilen renk adlarını bilmesi pek beklenemez. Köktürkçeden Türkiye Türkçesine Türk dili tarihinde çok çeşitli renk adları kullanılmıştır. Tarihi dönemlerde kullanılan birçok renk adı kültürel değişim ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak bugün kullanımdan düşmüştür. Örneğin atlarla ilgili 800 civarındaki renk adının bugün ne kadarı yaşamaktadır? Modern kültür ve teknolojik gelişmeler bununla birlikte Türkçenin renk söz varlığına dikkate değer bir çeşitlilik getirmiştir. Bugün çoğunlukla endüstriyel ürünler için kullanmasına karşın konuşurların renk söz varlığında önemli bir yer tutan renk adlarının tespit edilmesi ve Türkçenin söz varlığına kazandırılması gerekir. Eminoğlu (2014) bu yönde önemli bir adım atmış ve endüstriyel ürün kataloglarında kullanılan renk adlarının bir kısmını çalışmasına dâhil etmiştir. Ancak tespitlerimize göre önemli bir bölümünün, 900 aşkın renk adının, Eminoğlu (2014)'te yer almadığı tespit edilmiştir. Bu sayı farklı ürün kataloglarının taranmasıyla daha da artabilir.

Anlambilimde bir nesneyi, bir eylemi veya bir olayı zihnimizde bir ses bileşimine, yani bir göstergeye bağlama, bir kavramı bir göstergeyle dile getirmeye kavramlaştırma ya da adlandırma denmektedir (Aksan, 2002: 97). Endüstriyel ürün kataloglarındaki renk adları kavramlaştırma açısından dikkate değer özellikler taşır. Şiirsel bir söylemi olan bu renk adlarının çoğunlukla boya, resim, moda, tekstil, tasarım, kozmetik vs. endüstriyel alanlarda kullanılan jargona ait özellikleri olduğu, bileşenlerinin çeşitli bağlamsal ve eşdizimsel sınırlılıkları ifade ettiği ve birtakım sembolik çağrışımlarıyla kavramlaştırıldığı söylenebilir.

Bugüne kadar Türkçe renk söz varlığıyla ilgili Köktürkçeden Türkiye Türkçesine art zamanlı ve eş zamanlı olarak dikkate değer çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların önemli bir kısmı renk adlarının sözcük yapımında ne denli yoğun kullanıldığıyla, bir kısmı renklerin kültürel anlamlarıyla, bir kısmı da Türkçe renk söz

varlığının sayısı, köken ve şekil bilgisiyle ilgili çalışmalarıdır³. Bu çalışmada endüstriyel ürün kataloglarındaki renk adları ad bilimi açısından ele alınacaktır. Bunların bir kısmı *Türkçe Sözlük*'te de yer almaktadır. Endüstriyel ürün kataloglarındaki renk adlarının *Türkçe Sözlük*'te yer alan renk adlarıyla genellikle yapı ve kavramlaştırma açısından farklılığı olmadığı görülür. Örneğin *Türkçe Sözlük*'teki *süt mavisinin* endüstriyel kataloglarda yer alan *mum beyazından* bir farkı yoktur. Verinin toplandığı endüstriyel ürün katalogları insanların yoğun ilgi duyduğu ve hayatında büyük yer işgal eden iç-dış tasarım ve kozmetik gibi alanlardan seçilmiştir. Bu amaçla iç ve dış cephe boyası üreten firmalardan *Dyo, Marshall, Filli Boya, Polisan, As Boya, Merbolin, Casati, Terraco, İshakol, Fabel, Kale Boya; araba markalarından Opel, Ford, Renault, Hundai, Nissan, Fiat, Skoda, Bmv, Mercedes, Audi; kadın saç boyası firmalarından Loreal, Koleston, Garnier, Nevacolor, Tierra, Logona, Palette, Bioblas, Voila'*nın ürün katalogları taranarak kullanılan 1500 civarında renk adı derlenmiş ve bunların yaklaşık 1280'inin bir defa kullanıldığı tespit edilmiştir. Derlenen bu renk adları Eminoğlu (2014) ve Davaz'ın (1991) Türkçe renkler sözlüğünden denetlenmiş ve yaklaşık 900 renk adının bu sözlüklerde yer almadığı tespit edilmiştir.

1. Ad Bilimi

Dilde canlıları, nesnelere, kavramları ve çevremizde gördüğümüz her türden varlığın anlatımı için kullanılan dil göstergelerine *ad* denir. Sakaoğlu (2001: 9) *ad bilimini* canlıların, nesnelere ve kavramların kısacası çevremizde gördüğümüz ve algıladığımız her şeyin adıyla ilgilenen bilim olarak tanımlar. Bu tanım bu şekilde oldukça geniş ve belirsiz bir tanımdır. Ad biliminin sınırlarının ve kullanılacak yöntemlerinin belirlenmesi gerekir. Ancak dil biliminde adlarla ilgili sınırlılıkların ne olduğu ve hangi dil bilimsel inceleme yöntemlerinin ad bilimi içinde yer aldığıyla ilgili görüş ayrılıkları söz konusudur. Vardar (2002), ad bilimini özel ad niteliği taşıyan kişi ya da yer adlarının köken ve gelişimini inceleyen, sözcük biliminin (lexicology) bir alt kolu olarak değerlendirdiği *özel ad biliminden* (onomastics) ayırır. Vardar (2002) ad bilimi gösterilenden ya da kavramdan kalkarak anlatımı, gösterilenin bağlandığı gösterenleri inceleyen anlam bilimsel bir araştırma alanı olarak görür. Ad bilimini aynı bakış açısıyla ele alan ve *geniş adbilim* olarak tanımlayan Aksan (1998: 32), bu daldaki çalışmaların herhangi bir kavramdan (örneğin güzellik, balık, zaman) hareket ederek bu kavramın herhangi bir dilde nasıl anlatım bulduğunu ve anlatımda hangi etkenlerin rol oynadığını incelediğini dile getirir. Şahin (2015), Türk ad biliminde kabul gören bu yaklaşıma karşı çıkar ve gerçek anlamda ad biliminin Vardar (2002) ve Aksan'ın (1998) özel ad bilimi olarak gördükleri alanı kapsadığını ifade eder. Şahin'e göre ad bilimi "her türlü özel adın ortaya çıkışını, tarih içindeki gelişimini, onun yapısı gibi konuları araştıran, bunun sonucunda özel adların ortaya çıkış geleneğini tespit etmeyi hedefleyen bir dil bilim dalıdır (2015: 17).

Dil biliminde genellikle adlar ve onun anlam değeri arasındaki ilişkinin incelenmesinde Türkçede *kavram bilimi* (semasiology) ve *ad bilimi* (onomasiology) olarak adlandırılan iki temel yaklaşıma başvurulur. Kavram bilimi, bir biçim olarak sözcüğün kendisinden hareket eder ve bir sözcüğün hangi anlam değerlerini alabileceğini betimler. Ad bilimi ise, anlam değerlerinden ya da kavramdan hareket eder ve belirli bir anlam ya da kavramın farklı sözcük aracılığıyla nasıl değişik şekilde anlatılabileceğini betimler (Geeraerts vd., 1994: 5). Kavram bilimi izole dilmiş bir

³ Bk. Bayraktar 2003, 2004, 2005, 2006a, 2006b, 2009, 2013; S. Küçük 2009, 2010a, 2010b, 2010c, 2010d; Genç, 1997; Karadoğan, 2004; M. Küçük, 2012; Gabain, 1968 vs.

sözcüğü ve onun anlamlarının gösterildiği biçimi dikkate alır. Ad bilimi ise belirli bir kavramın adlandırılmasını ve bir biçime dönüşen çeşitli ifadeleri araştırır (Baldinger'den aktaran Geeraerts, 1994: 37). Bir sözcüğün, özel olarak adların incelenmesi durumunda bu iki yaklaşımdan birinin tercih edilmesi zorunluluğu ortaya çıkar. Şahin (2015: 17) ad bilimi özel adların kökeni, gelişimi ve yapısı gibi konularla sınırlamakla birlikte Türk dili araştırmalarında ad biliminin bir sözcüğü yapı ve anlam bakımından inceleyen *sözcük bilimi* ile gösteren-gösterilen arasındaki ilişkiyi ele alarak sözcüklerin anlamlarında meydana gelen değişimleri inceleyen *kavram biliminin* birleştiğini ve farklı boyutlarını meydana getirdiğini ifade eder. Eğer özel ad bilimi kavram bilimiyle yakından ilgili ve onun boyutlarından birini meydana getiriyorsa bu onun ad bilimiyle de ilişkili olduğunu gösterir. Zira ad bilimi, kavram bilim çalışmalarını da içine alan daha kapsamlı bir çalışma alanıdır (Geeraerts, 1994: 38). Gerek tür adı gerekse özel ad araştırmalarında söz konusu yaklaşımlardan hangi seçilirse seçilsin araştırmacı anlam bilim ve sözcük bilimle yakınlık kurmak zorunda kalacaktır. Hem tür adları hem de özel adlar bir sözcük ve sözcük yapım süreci olarak değerlendirildiğinde en yetkin yaklaşımın *onomasiyoloji* olarak da anılan ad bilimi olduğu söylenebilir.

Sözcük yapımına ad bilimi açısından yaklaşıldığında adlandırmanın yani dil dışı gerçekliği dilsel bir gösterge ya da ses dizimiyle soyutlama sürecinin farklı aşamaları olduğu kabul edilir. Stekauer (1998: 8) ad bilimi kuramında adlandırmanın altı düzeyde gerçekleştiğini kabul eder:

- i) Dil dışı gerçeklik düzeyi
- ii) Kavramsal düzey
- iii) Anlam bilimsel düzey
- iv) Ad bilimsel düzey
- v) Onomatolojik düzey
- vi) Ses bilimsel düzey

Dil dışı gerçeklik nesnesi yani bir dilsel toplumun bu nesneyi adlandırma ihtiyacı bütün düzeylerin ön koşulunu oluşturur. Kavramsal düzey genelleme ve soyutlama süreçlerine dayanan ve *varlık, eylem, nitelik, durum* vs. olmak üzere en genel kavramsal kategorileri içeren düzeydir. Anlam bilimsel düzey bir dil göstergesinin anlam bilimsel yapı ya da bileşenlerini oluşturan anlambirimcikleri içerir. Ad bilimsel düzeyde anlambirimciklerden biri nesnenin ait olduğu sınıfı, türü, cinsiyeti ifade eden *ad bilimsel temel* (base) işlevini, onlardan bir diğeri ise ad bilimsel temeli betimleyen *ad bilimsel işaret* (mark) işlevini görür. Ad bilimsel temel ve işaret kavramsal kategorilerden birini anlatıma dönüştürür. Ad bilimsel temel ve işaret ad bilimsel bağlayıcıyla bağlanır. Ad bilimsel bağlayıcı, ad bilimsel temel ve işaret arasındaki mantıksal-anlambilimsel ilişkileri temsil eder. Ad bilimsel temel, işaret ve bağlayıcı unsurları adlandırma sürecinin kavramsal temellerini sunan ad bilimsel yapıyı meydana getirir. Onomatolojik düzeyde söz konusu ad bilimsel yapı *biçim-anlam işaretleme ilkesine* (form-to-meaning-assignment principle) göre dil bilimsel göstergelerle işaretlenir.

Türkçe Sözlük'te bir renk adı olarak yer alan *boncuk mavisi* ad bilimsel açıdan şu şekilde incelenebilir.

Dil dışı gerçeklik düzeyi: mavinin bir tonu

Kavramsal düzey:

O bir *varlık*¹tir.

*Varlık*₁ cansızdır.

*Varlık*₁ renk açısından başka bir *varlıkla*₂ ilgilidir.

*Varlık*₂ camdan yapılmış, parlak ve mavi renkte olma *niteliğine* sahiptir.

Kavramsal düzeyde *boncuk mavisi* kavramında *varlık*₁, *varlık*₂ ve *nitelik* olmak üzere üç kavramsal kategoriden söz edilebilir.

Anlam bilimsel düzey:

boncuk → [+nesne], [-can], [+eşya], [+mavi], [+nazar] vs.

mavi → [-nesne], [-can], [-eşya], [+renk] vs.

Ad bilimsel düzey: Adlandırma sürecinde ad bilimsel yapının bileşenlerinden ad bilimsel temel yukarıda söz edilen kavramsal kategorilerden *varlık*₂'yi, ad bilimsel işaret ise *nitelik* kategorisini temsil eder. Ad bilimsel bağlayıcı varlık ve nitelik ilişkisine karşılık gelen anlambirimciklere dayanır. *Varlık* kategorisini karşılayan anlambirimcik *boncuk* maddesi ya da nesnesidir, *nitelik* ise yine varlığın anlamsal bileşenlerinden biri, yani onun bir parçası olan *mavi* anlambirimciğidir. Bu ilişki ad aktarmasıyla anlatıma dönüştürülmüştür.

Onomatolojik düzey: Bu aşamada *varlık-nitelik* ilişkisinin *boncuk-mavisi* sözcük birleşmesiyle göstergeye dönüştüğü ve *ses bilimsel düzeyde* ifadesini bulduğu söylenebilir.

Sözcük yapımına ad bilimsel yaklaşım Türkçede renk kavramlarının adlandırılmasında hangi unsurların belirleyici olduğunu, başka bir ifadeyle renklerle ilgili hangi anlambirimciklerin ad bilimsel temel ve işaret olarak sıklıkla kullanıldığını ortaya çıkarabilir. Bunun Türkçede temel adlandırma eğilimlerinin neler olduğunu göstereceği ileri sürülebilir.

2. Renklerin Adlandırılmasında Temel Alınan Kavramlar

2. 1. Bitkilerin ve Onların Meyve ve Çiçeklerinin Temel Alındığı Renk Adları

Türkçede renklerin adlandırılmasında çoğunlukla rengin ait olduğu bitkinin ad bilimsel temel, yani belirleyici unsur olarak kullanıldığı görülür. Varlığın anlambirimciklerinden biri olan renk türü adlandırmada ad bilimsel işaret olarak kullanılabilir. Türkçede bitkilerin ya da onların çiçek ve meyvesinin ad bilimsel temel olduğu renk adları şunlardır:

Acı badem, adaçayı, ağaç kabuğu, ahududu, ahududu, akşamsefası, ardiç, asma, avokado, ay çekirdeği, ayçiçeği, bademi, balçiçek, bambu yaprağı, bambu, başak, Begonya, böğürtlen siyahı, buğday tarlası, camgöbeği, ceviz kabuğu, çağla, çağla, çivit mavi, çuha fes, defne yaprağı, defne, eflatun, ekin, ekin, elma yeşili, erguvan, fındık kabuğu, fındık, fıstık, fıstık, filiz, funda, fuşya çiçeği, gardenya, gül kurusu, gül pembe, gülce, gülkurusu, günebakan, gürgen, güzgülü, hanımeli, hardal, hasat sarısı, herba, hint kınası, ihlamur, ihlamur, kahvetanesi, kakao, karabiber, kardelen, kavun sarısı, kavuniçi, kayısı, keçi boynuzu, kehribar, kereviz, kestane, keten, kiraz çiçeği, kişniş, lavanta, lavanta, leylak çiçeği, leylak, limon çiçeği, limoni yeşil, limoni, mahlep, malta, melisa, menekşe bahçesi, menekşe, mimoza, morsalkım, muz sarısı, mürdüm kızılı, nanelimon, nar çiçeği, nar çiçeği, nergis, okaliptüs, orman gülü, ortanca, oya çiçeği, pamuk, papatya, patlıcan moru, portakal çiçeği, reyhan, safran, sarı lale, sultani, sümbül demeti, tomurcuk, turunç çiçeği, turunç, turunç, üzüm yeşili, vanilya çiçeği, vanilya grisi,

venge, vişne çürüğü, yaban gülü, yağmur ormanı, yavruağzı, yayla filizi, yosun yeşili, zerdali, zerdeçal vs.

2. 2. Soyut Kavramların Temel Alındığı Renk Adları

Bazı renkler kültürel ya da bireysel açıdan bazı soyut kavramlarla ilişkilendirilebilir. Kültürel ve bireysel yönü olan soyut kavram bir rengin anlambirimciklerinden birini oluşturur. Bu anlambirimcik söz konusu rengin adlandırılmasında ad bilimsel temel ya da işaret olarak kullanılabilir. Soyut kavramların ad bilimsel temel ya da işaret olarak kullanıldığı renk adları şunlardır:

Asil lila, aşk alevi, aşk kırmızısı, buğulu gece, büyülu kızıl, büyülu siyah, büyülu siyah, cennet kapısı, dingin mavi, dingin yeşil, doğal bej, düş bahçesi, eker kırmızı, enerjik yeşil, gizemli bej, gizemli bekleyiş, gizemli kahve, gizemli karadut, Hayal pembesi, hayal, hazan, hercai, ılgın, kara büyü, karanlığın büyüsi, kışkırtıcı kahve, kızıl büyü, masum beyaz, melek kanadı, mistik cennet, mistik somon, mutlu mavi, narin pembe, peri masalı, romantik lila, romantik, rüya, şehvetli siyah, şeker mavi, şirin pembe, tatlı şampanya, taze düşler, turkuaz coşkusu, tutku kırmızısı, yasemin büyüsi, zarif lila vs.

2. 3. Doğadaki Coğrafi Unsurların ve Tabii Olay ve Oluşumların Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında Türkçede önemli belirleyici unsurlardan bir diğeri ise yine renklerin ait olduğu tabii olay ve oluşumlardır. Tabii olay ve oluşumların belirli bir renkte olması onun ad bilimsel temel olarak seçilmesini sağlamıştır. Tabii olay ve oluşumların anlambirimciklerinden biri olarak renkler çoğunlukla ad bilimsel işaret olarak kullanılır. Ancak rengin dışında başka anlambirimcikler de ad bilimsel işaret olarak kullanılabilir. Örneğin *ateş kırmızısı* ve *ateş dansı* renk adlarının her ikisinde de ad bilimsel temel tabii bir olay ve oluşum olarak *ateş* iken ad bilimsel işaret olarak ilkinde [+kırmızı], ikincisinde [+parlama] anlambirimciklerinin belirleyici olduğu söylenebilir. Bu sınıftaki Türkçe renk adları şunlardır:

Alev kırmızısı, alüvyon, ateş dansı, ateş kırmızısı, bal buğu, buğu, bulut mavisi, bulut, Buz beyazı, buz grisi, buz mavisi, buz, buzul yeşili, çiğ damlası, çisenti, çoban yıldızı, çöl kahvesi, çöl kumu, çöl rüzgarı, çöl, dağ beji, dağ grisi, deniz kabuğu, deniz kumu, deniz mavisi, derya, duman grisi, duman, duru (su), fırtına grisi, fırtına, gökçe, güz yağmuru, ıslak kum, imbat, ince kum, kadehteki iz, kandil alevi, kanyon, kar beyazı, kar köpüğü, kar tanesi, kar, kar, karayel, kartepe, kasırga, kına, kireç taşı, köpük, köpük, kum beji, kum fırtınası, kum fırtınası, kum, kumdaki iz, kumsal beji, kumsal, kumul, kuzey, kül bulutu, kümülü, lagün, lao kırmızı, limonküfü, meltem, mum beyazı, mum ışığı, oksit sarı, okyanus mavi, okyanus, sabah ışığı, sabah ışıkları, sabun köpüğü, sahra beji, serap, sis beyazı, sis yeşili, su damlası, su yeşili, şampanya köpüğü, şelale, şelale, tatlı su, traverten, traverten (<traverten), volkanik kırmızı, yağmur bulutu, yakamoz, yayla yeşili vs.

2. 4. Gök ve Gök Cisimlerinin Temel Alındığı Renk Adları

Gök ve gök cisimleri de belirgin renklerinden dolayı ad bilimsel temel olarak kullanılabilir. Rengin kendisi ise ad bilimsel işaret olarak kullanılır. Bu sınıftaki renk adları şunlardır:

Ay beyazı, ay ışığı, dolunay, gök mavisi, gökyüzü, güneş sarısı, Güneş, havai mavi, havai mavisi, Jüpiter kırmızısı, Mars kırmızısı, ozon mavisi, sema, yaz güneşi, yıldız mavisi vs.

2. 5. Madde ve Madenlerin Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında çeşitli madde ve madenler de ad bilimsel temel olarak seçilmiştir. Renkler ad bilimsel temel olarak seçilen madde ve madenlerin belirgin bir özelliği ya da önemli bir anlambirimciği olduğundan çoğunlukla ad bilimsel işaret olarak kullanılır:

Akik, alabandin grisi, altın sarı, Altın sarısı, alüminyum, ametist taşı, bronz, çakıl taşı, çakmak taşı, çelik grisi, define mavisi, demir gri, elmas beyazı, elmas gümüşü, firuze, granit, gümüş, Hitit bakırı, inci tanesi, kalaylı bakır, kalker, karmen, kayatuzu, kayrak, kobalt mavisi, kumtaşı, kurşuni, kuvars, lal, lületaşı, mermer tozu, metalik mavi, metalik pembe, metalik siyah, obsidiyan siyahı, oltu taşı, onyx siyah, petrol yeşili, seramik, seramik, sünger taşı, yeşim taşı, yeşim taşı vs.

2. 6. Zaman ve Zaman Evrelerinin Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında kimi zaman kavramlarının ad bilimsel temel olarak kullanıldığı görülür. Belirli zaman evrelerinin belirli renk tonlarıyla ilişkili olması zamanın ad bilimsel temel olarak seçilmesine yol açmıştır. Örneğin, bir zaman dilimini ifade eden *mayıs* ayının bahar ve yeşil anlambirimciklerine sahip olması yeşil renk tonunun adlandırılmasında zamanın ad bilimsel temel olarak kullanılmasını sağlamıştır. Bu sınıfta yer alan renk adları şunlardır.

Antik yeşil, antik, bağbozumu, bahar mavisi, barok beji, fırtına öncesi, gece mavisi, gece yeşili, geceyarısı, günbatımı, gündönümü, Güz, harman, hasat, mayıs yeşili, sonbahar kızılı, tan, zemheri vs.

2. 7. Özel Yer ve Mekânların Temel Alındığı Renk Adları

Özel ad sınıfına giren yer ve mekânların da renk adlarında ad bilimsel temel olarak kullanıldığı görülür. Bazı yer ve mekânların belirgin renk özelliklerine sahip olması ya da kültürel, siyasi, ekonomik nedenlerle belirli renklerle ilişkili kabul edilmesi renklerin adlandırılmasında özel yer ve mekânların ad bilimsel temel olarak seçilmesini gerektirmiştir. Yer ve mekânla ilişkili görülen renk anlambirimciğinin çoğunlukla ad bilimsel işaret olarak kullanıldığı görülür. Bu adlandırma eğiliminin oldukça yaygın olduğu söylenebilir. Bu sınıftaki renk adları şunlardır:

Acapulco grisi, Acapulco sarısı, Acapulco yeşili, Akdeniz mavisi, Alaçatı, Alp beyazı, Arizona turuncusu, Asya, Atlas mavi, Avanos, Aysberg grisi, Bahama beji, Bahama beyazı, Bahama kahvesi, Bahama sarısı, Bahama yeşili, Bermuda mavisi, Bermuda sarısı, Bermuda yeşili, Boğaziçi mavi, Edremit yeşili, Efes, Ege mavisi, Etna siyahı, Fildişi sahil, Fiorino turuncusu, Fiorino yeşili, Gediz, Güney Avrupa, Halikarnas, Harem kahvesi, Harran, Hasat sarısı, Havana beji, Havana kahvesi, Havana pembesi, Havana sarısı, Havana turuncu, Havana yeşili, Havana, Hawaii pembesi, Hawaii sarısı, Hawaii yeşili, Hitit, Ihlara, İngiliz yeşili, İpekyolu, İskandinavya, İstanbul beji, İstanbul pembesi, İstanbul yeşili, İstanbul, İzlanda, Jamaika kahvesi, Jamaika kırmızısı, Jamaika pembesi, Jamaika sarısı, Jamaika yeşili, Kaf (dağı), Kapadokya bej, Karaib beji, Karaib kahvesi, Karaib kırmızısı, Karaib sarısı, Karaib yeşili, Karaköprü, Kıbrıs mavisi, Kızılırmak, kutup, Kuzey Avrupa, Malabadi, Marmara beji, Napoli siyah, Nemrut, Niagara, Nil kıyısı, Nil yeşili, Olimpos, Osmanlı kırmızısı, Palandöken, Pamukkale, Paris pembesi, Pasifik, Patara, Rio kırmızısı, Roma grisi, Roma sarısı, Sümela, Süphan, Tibet, Tokyo incisi, Trianon gri, tropik mavi, Tropik, Uludağ cami, Ürgüp, Valencia turuncusu, Venedik Kırmızısı, Venedik sarısı, Wildtrak turuncusu vs.

2. 8. Endüstriyel Ürün ve Markaların Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında endüstriyel ürünler de belirgin renkleri dolayısıyla ad bilimsel temel olarak kullanılmıştır. Rengin endüstriyel ürünün dikkat çeken anlambirimciklerinden olması onun çoğunlukla ad bilimsel işaret olarak kullanılmasını sağlamıştır. Bu sınıftaki renk adları şunlardır:

Atlas, Damla sakızı, esmer şeker, eti altını, gül tozu, havana, kaşmir kahve, kibrit kahverengisi, krem, parlement mavisi, pudra, sabun yeşili, tuğla vs.

2. 9. Yiyecek ve İçeceklerin Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında yiyecek ve içeceklerin de belirgin renkleri olması dolayısıyla ad bilimsel temel olarak kullanıldığı görülür. İçecek ve yiyeceklerin renkleri onların önemli anlambirimciklerinden biri olduğu için çoğunlukla ad bilimsel işaret olarak kullanılmıştır. Bu sınıfta yer alan renk adları şunlardır:

Amberli kahve, badem ezmesi, bademli şerbet, balbadem, bitter, cappucino, çikolata, damla sakızlı kahve, dut kurusu, elma şekeri, fıstıklı lokum, güllü lokum, incirreçeli, kakuleli kahve, karamela, kaymak, kaymaklı lokum, kekik yağı, kızılçık şerbeti, Latte, limonata, limonlu lokum, magnum grisi, menekşe şerbeti, miskli kahve, moka kahverengi, mürdüm şerbeti, naneli akide, pamuk şekeri, portakallı akide, salep, sorbe kırmızısı, sufle, susamlı akide, sütlü kahve, şampanya, şarabi, şeker pembe, tarçınlı akide, tiramisu, Türk kahvesi vs.

2. 10. Araba ve Markalarının, Mekanik ve Elektronik Araç-Gereçlerin Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında araç ve gereçler de en sık temel alınan unsurlardan biridir. İnsan hayatında önemli bir yere sahip olan araba ve diğer vasıtaların belirgin renkleri onların ad bilimsel temel olarak kullanılmasını sağlamıştır. Renk anlambirimciği hemen hemen tüm renk adlarında ad bilimsel temeli betimleyen ad bilimsel bir işaret olarak kullanılmıştır. Bu sınıftaki renk adları şunlardır:

Beyazı, BMC beyazı, Canter beyazı, Clayson sarı, Dodge kırmızısı, Fiat traktör turuncusu, Ford traktör gri, Ford traktör grisi, Ford traktör mavisi, Isuzu beyazı, Isuzu kırmızısı, ışık mavisi, Iveco açık yeşil, Iveco beyazı, Iveco kırmızı, Iveco koyu mavi, Iveco mavi, Iveco yeşil, John Deere yeşili, Jolin Deere sarı, makine grisi, Mitsubishi beyazı, Murat beyazı, Otoyol kırmızısı, Otoyol mavisi, sinyal mavisi, taksi sarısı, Toledo kırmızısı, trafik sarısı, Traktör kırmızısı, traktör turuncusu, Volvo mavisi, Volkswagen beyaz, yelkenli mavi vs.

2. 11. Kültürel Simge ve Eşyaların, Kimi Kurum ve Kuruluşların Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında bazı kültürel simge ve eşyaların, özellikle de bazı kurum ve kuruluşların ad bilimsel temel olarak sıklıkla kullanıldığı söylenebilir. Bu kavramların önemli anlambirimciklerinden birini onların renkleri oluşturduğundan bu anlam bilimsel bileşen ad bilimsel yapıda çoğunlukla ad bilimsel işaret olarak işlev görmektedir.

Bayrak kırmızısı, beşibiryerde, boncuk mavi, çeşmibülbül, gelin teli, güllü yazma, kesekağıdı, kiremit, nazar boncuğu, nazarlık, yalı pembesi, çömlek, ayça, sınav sarısı, karayolları turuncusu, polis mavisi, Telekom turkuaz, Telekom lacivert, vagon laciverti, jandarma mavisi, luz sarısı, yarış mavisi, offroad grisi vs.

2. 12. Görme Dışındaki Duyuların Temel Alındığı Renk Adları

Renkler görme duyusuyla tanınabilen varlıklardır. Ancak renk adlandırmalarında farklı duyu organlarıyla tanınabilecek varlıkların temel alındığı

görülür. Bir rengin anlambirimciklerinden olmayan bir bileşenle anlatılması psikolojik ve çağrışımsal nedenlerle açıklanabilir. Bu sınıftaki renk adları şunlardır:

Buz sığağı, çam kokusu, çimen kokusu, ilkbahar kokusu, lavanta esintisi, lavanta ferahlığı, mentol buğusu, okyanus esintisi, sabah kokusu, sabah şarkısı, serin lila, serin sular, tütsü vs.

2. 13. Hayvan ve Organlarının Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında belirgin bir renkle dikkat çeken bazı hayvan ve organları ad bilimsel temel olarak kullanılmıştır. Bu sınıfta şu renk adları vardır:

Caterpillar sarı, deniz kabuğu, deve tüyü, fildişi, Hint mercanı, ibis beyazı, kanarya sarısı, kuğu, kumru, sincap grisi vs.

2. 14. Yeniliğin ve İnavasyonun Temel Alındığı Renk Adları

Kimi renklerin adlandırılmasında yeniliği ifade edebilmek için yeni kavramının ad bilimsel temel olarak alındığı söylenebilir. Bu sınıftaki renk adları şunlardır:

Yeni fildişi, yeni kesekağıdı, yeni somon, yeni açık kahve, yeni boncuk mavi, yeni koyu kahve, yeni lacivert, yeni nefti yeşil, yeni kahverengi, yeni kırık beyaz, yeni kirli beyaz, yeni krem, yeni şampanya, yeni bayrak kırmızısı, yeni caterpillar sarı vs.

2. 15. Derece Belirten Sıfatların Temel Alındığı Renk Adları

Renklerin adlandırılmasında renk varlığının açıklığı ya da koyuluğuyla ilgili anlambirimcik sıklıkla ad bilimsel temel olarak kullanılmıştır. Rengin kendisi ise ad bilimsel temeli betimleyen ad bilimsel bir işaret olarak işlev görmektedir. Bu sınıftaki renk adları şunlardır:

Açık başak, açık fildişi, açık kahve, açık krem, açık leylak, açık mavi, açık somon, açık şampanya, açık şampanya, açık yeşil, derin bordo, derin kırmızı, derin mavi, kırık beyaz, kirli beyaz, koyu filiz, koyu kahve, koyu kiremit, koyu meşe, koyu pembe, koyu pembe, koyu somon, koyu şampanya, koyu tundra, koyu vişne, mat beyaz, mat siyah, orta gri, orta kurşuni, parlak beyaz, parlak siyah, pastel pembe, pastel sarı, saf turuncu, sonsuz siyah, uçuk sarı, yalın beyaz, yarı mat siyah, yoğun açık kestane, yoğun bakır, yoğun kızıl vs.

Sonuç ve Değerlendirme

Kültürel ve teknolojik gelişmelerin yanı sıra insanların modadan tasarıma çeşitli ihtiyaçlarının olması yeni renklerle tanışmasını beraberinde getirmiş, Türkiye Türkçesi söz varlığının zenginleşmesini sağlamıştır. İnsanlar bugün ihtiyaçları çevresinde ilgi duyduğu alana göre farklı, Türkçe Sözlük'e girmemiş sıklıkla kullandıkları bir renk söz varlığına sahipler. Bu renk söz varlığının kaynağı genellikle endüstriyel ürün kataloglarıdır. Firmaların ürünlerine verdiği renk adlarının insanların tarafından benimsendiği ve renk söz varlığına dâhil edildiği görülür.

Renk adlarının bir kısmı TS ve diğer renk sözlüklerinde olmakla birlikte yaklaşık 900 renk adının yer almadığı görülür. Bu renk adları adlandırma yolları ve yapısı açısından sözlüklerde yer alan renk adlarıyla aynı özellikleri gösterir. Renklerin çoğunlukla ad aktarması ve deyim aktarmasıyla anlatıma dönüştürüldüğü görülür. Renkler özellikle bitki ve nesnenin vs. bir özelliğiyle ya da özel bir yerle ilişkilendirildiğinden çoğunlukla ad aktarmasıyla anlatıma dönüşmüştür. Renkler, ilgili olduğu kavramlardan hareketle adlandırılırken evrensel kabul edilen 11 renk kategorisinin kullanıldığı ve bu kategorilerin Türkçede daha fazla dilimlediği ve daha ince ayrımların yapıldığı anlaşılır. Ad bilimsel işaret olarak özellikle bu 11 evrensel renk kategorisinin kullanıldığı görülür.

Renklerin adlandırılmasında temel alınan kavramların önemli bir kısmı temel söz varlığı içinde yer alan unsurlardır. Bitkiler, meyveler, araç-gereçler, birtakım yiyecek ve içecekler hatta kimi yer ve mekânların bir dilin temel söz varlığı içinde yer alan kavramlar olduğu söylenebilir. Bu temel söz varlığı öğelerinin diğer tür adlarının adlandırılmasında olduğu gibi renklerin adlandırılmasında da belirleyici olduğu görülür.

KAYNAKÇA

- AKSAN, Doğan (1996). *Türkçenin Sözcükbilimiyle İlgili Gözlemler, Saptamalar*, Ankara: Engin Yayınevi.
- _____ (1998). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*, Ankara: TDK Yayınları.
- _____ (2002). *Anadilimizin Söz Denizinde*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- BAYRAKTAR, Nesrin (2003). *Renk Adlarının Türkçenin Söz Varlığına Katkıları*, VIII. Uluslar Arası KIBATEK Edebiyat Söleni, 16-20 Ekim, Çanakkale.
- _____ (2005). "Kavram ve Anlam Boyutunda Al, Kırmızı ve Kızıl", *International Journal of Central Asian Studies*, Mustafa Canpolat Armaganı, Volume 10-1, Seoul, s. 145-165.
- _____ (2004). "Kara ve Siyah Renk Adlarının Türkçedeki Kavram ve Anlam Boyutu Üzerine", *Dil Dergisi*, S. 125, s. 56-77.
- _____ (2006a). "Kavram ve Anlam Boyutunda Türkçede Ak ve Beyaz", *Dilbilim, Dil Öğretimi ve Çeviribilim Yazıları I-II*, Hazırlayan: Cemal Yıldız, Latif Beyreli, Ankara: Pegem Yayıncılık, s. 35-50.
- _____ (2006b). "Kavram ve Anlam Boyutunda Sarı ve Tonları", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy Armaganı, C. 1, S. 20, s. 209-218.
- _____ (2009). "Boz ve Kır Renk Adlarının Kavram, Anlam ve Biçim Boyutu Üzerine", *The International Association of Central Asian Studies Korea University of International Studies, Festschrift To Commemorate the 80 th Anniversary of Prof. Dr. Talat Tekin's Birth*, Volume 13, s. 101-121.
- BERLIN, Brent; Paul Kay (1991). *Basic Color Terms: Their Universality and Evolution*, Berkeley: University of California Press.
- DAVAZ, Ayşe (1991). *Renk Kavram Sözlüğü / Renk Kavram Alanları Üzerine Bir Deneme*, İstanbul: Ofset Yayınevi,
- EMİNOĞLU, Hatice (2014). *Türkçede Renkler Sözlüğü*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- _____ (2013). "Tarihî Lehçelerden Günümüze At Donları Ve Nişane Adları", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/9 Summer 2013, p. 1371-1412, ANKARA-TURKEY.
- GABAIN, Annemarie von (1968). "Renklerin Sembolik Anlamları". *DTCF Türkoloji Dergisi* 1 (3): 107-113.
- GENÇ, Resat (1997). *Türk İnanışları ile Millî Geleneklerinde Renkler ve Sarı-Kırmızı-Yeşil*, TDK Yayınları, Ankara.
- HOPE, A.; M. Walch (1990). *The Color Compendium*, New York: Van Nostrand Reinhold.
- GÜMÜŞKAYA, Pınar (2015). *Tarihî Türk Lehçelerinde Renk Adları*, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- KARADOĞAN, Ahmet (2004). "Türk Ad Biliminde Renk Kültü", *Millî Folklor*, 8 (62): 89-99.

- KAYMAZ, Zeki (1997), "Türkiye Türkçesi ve Ağzlarında Renk Bildiren Kelimelerin Kullanılışı ve Sistematiği", *TDAY Bellekten*, Ankara, s. 251-341.
- KÜÇÜK, Murat (2012). "Türkiye Türkçesi Ağzlarında At, At Donları Ve Nişaneleri İle İlgili Adlandırmalar", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/4, Fall 2012, p. 2287-2304.
- KÜÇÜK, Salim (2009)." Türk Kültüründe Donlarına Göre Atlara Verilen Adlar Ve Nişanları", *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/8 Fall 2009, p. 1830-1855.
- _____ (2010a). "Eski Türk Kültüründe Renk Kavramı", *Bilig*, Sayı 54. s. 185-210.
- _____ (2010b). "Tarihî Türk Lehçelerinde Renk Adlandırmaları", *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume: 5/1 Winter, s. 556-577.
- _____ (2010c). "Türk Lehçeleri Sözlüklerinde Somutlaştırma Yoluyla Yapılmış Renk Adları", *Gazi Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 7, Güz, s. 155-196.
- _____ (2010d). "Türkiye Türkçesinde Renk Adları ve Özellikleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 3 / 10 Winter, s. 420-427.
- _____ (2011). "Türkiye Türkçesinde Yazım Kılavuzlarında (1928-2005) Nispet i'li Renk Adlarının Yazımı ve Kullanım Özellikleri", *Dil Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 8, s. 93-114.
- _____ (2013). "Türkçenin Renklere Dayalı Söz Varlığı", *Yeni Türkiye*, Yıl 9, Sayı 55, Kasım- Aralık, s. 791-803
- OKUYUCU, Cihan (2006). *Divan Edebiyatı Estetiği*, İstanbul: L&M Yayınları.
- PATERSON, Ian (2003). *A Dictionary of Colour: A Lexicon of the Language of Colour*, London: Thorogood.
- SAĞOL, Gülden (1995). "Tarihi Şivelerde At Donları", *Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık*, Hazırlayan: Emine Gürsoy Naskali, İstanbul, s.126-146.

DİZİN

Acapulco grisi	Ahududu	Amber kırmızı
Acapulco sarısı	Ahududu	Amberli kahve
Acapulco yeşili	Akaju kestane	Ametist taşı
Acı badem	Akça ağacı	Antik
Açık altın kahve	Akdeniz mavisi	Antik
Açık başak	Akik	Antik bej
Açık fildişi	Akşam sefası	Antik kahve
Açık gri	Alabandin grisi	Antik sarı
Açık kahve	Alaçatı	Antik yeşil
Açık kahve tütün	Alev kırmızısı	Antrasit siyahı
Açık karamel	Alev kızılı	Arden mavi
Açık kestane	Alev sarısı	Ardıç
Açık kestane akaju	Aliminyum	Arizona turuncusu
Açık kestane dore	Alp beyazı	Armut
Açık kestane kızıl	Altın	Aruba
Açık krem	Altın açık kahve	Asil lila
Açık kumral	Altın bakır	Asma
Açık küllü kahve	Altın güneş sarısı	Asteroid grisi
Açık küllü kumral	Altın kakao	Asya
Açık küllü sarı	Altın karamel	Aşk alevi
Açık küllü sarı	Altın kestane	Aşk kırmızısı
Açık leylak	Altın kumral	Aşk kızılı
Açık maho gani	Altın parıltılı bal	Ateş dansı
Açık mavi	Altın parıltılı kakao	Ateş kırmızısı
Açık meşe	Altın parıltılı toffee	Ateş kırmızısı
Açık mor	Altın sarı	Ateş opali
Açık papatya	Altın sarısı	Ateş sıcak kahve
Açık somon	Alüminyum	Ateşli bakır
Açık şampanya	Alüvyon	Ateşli kahve
Açık yeşil	Amalfi beyazı	Ateşli sıcak kahve
Ada çayı	Amazon kızılı	Atlas
Adaçayı	Amber kırmızısı	Atlas mavi
Ağaç kabuğu	Amber kahve	Avanos

Avokado	Bal kumral	Böğürtlen siyahı
Ay beyazı	Bal peteği	Bronz
Ay çiçeği	Balat	Bronz gri
Ay ışığı	Balbadem	Bronz jant boyası
Ay ışığı kahvesi	Balççek	Bronz kahve
Ayça	Balköpüğü	Bronz kahverengi
Ayçekirdeği	Balköpüğü kahverengi	Buğday
Ayçiçeği	Bambu	Buğday beji
Aysberg grisi	Bambu yaprağı	Buğday tarlası
Aytozu gri	Barok beji	Buğu
Babylone kırmızı	Başak	Buğulu gece
Badem	Başak sarısı	Buhar gri
Badem ezmesi	Bayrak kırmızı	Bulut
Bademi	Bebek pembe	Bulut beyazı
Bademli şerbet	Begonya	Bulut grisi
Bağbozomu	Beji	Bulut mavisi
Bahama beji	Bej-i pembe	Burçak
Bahama beyazı	Belce beji	Buz
Bahama kahvesi	Bermuda mavisi	Buz beyazı
Bahama sarısı	Bermuda sarısı	Buz grisi
Bahama yeşili	Bermuda yeşili	Buz gümüşü
Bahar mavisi	Beşibir yerde	Buz mavi
Bakır	Biber	Buz mavisi
Bakır cazibe	Bitter	Buz sığağı
Bakır kahverengi	Bitter çikolata	Buzlu akaju
Bakır kırmızı	Bitter mocha	Buzlu kestane
Bakır kırmızısı	Blazer mavi	Buzul gri
bakır kızıl kahve	BMC beyazı	Buzul kahve
Bakır kumral	BMC Ürgüp beyazı	Buzul yeşili
Bakır sarı	BMC Volvo mavisi	Büyüleyici bakır
Bal	Boğaziçi mavisi	Büyüleyici bakır akaju
Bal buğu	Boncuk mavi	Büyüleyici kahve
Bal kabağı	Boran	Büyüleyici kızıl
Bal kahve	Bordo	Büyülü kızıl
Bal köpüğü	Bordo kızıl	Büyülü siyah

Camgöbeği	Çisenti	Derin turkuaz
Cannes açık altın sarısı	Çivit mavi	Derya
Canter beyazı	Çoban yıldızı	Deve tüyü
Cappucino	Çok açık bal kahve	Dinamik kırmızı
Cappucino beji	Çok açık doğal sarı	Dingin mavi
Capri mavisi	Çok açık kestane	Dingin yeşil
Caterpillar sarı	Çöl	Dodge kırmızısı
Cennet kapısı	Çöl beyazı	Doğa
Ceviz	Çöl grisi	Doğal bej
Ceviz kabuğu	Çöl kahvesi	Doğal sarı
Clayson sarı	Çöl kumu	Dolomit kahverengisi
Clayson sarısı	Çöl rüzgarı	Dolunay
Corfu beyazı	Çömlek	Dore bakır
Çağıl	Çuha fes	Dore bakır
Çağla	Dağ beji	Dore kahve
Çağla yeşili	Dağ grisi	Duman
Çakıl taşı	Damla sakızı	Duman gri
Çakmaktaşı	Damla sakızlı kahve	Duman grisi
Çam kokusu	Define mavisi	Duman yeşili
Çarpıcı altın kahve	Defne	Duru
Çarpıcı bakır	Defne yaprağı	Dut kurusu
Çarpıcı koyu kahve	Demir gri	Düş bahçesi
Çelik gri	Denim mavi	Edremit yeşil
Çelik grisi	Deniz kabuğu	Efes
Çeşm-i bülbül	Deniz kumu	Eflatun
Çiğ damlası	Deniz mavisi	Ege mavi
Çikolata	Derin bordo	Ege mavisi
Çikolata kahve	Derin bronz siyah	Ekin
Çikolata kahve kızılı	Derin deniz mavisi	Ekru
Çikolata karamel	Derin gece siyahı	Ekstra açık elmas sarısı
Çilek	Derin kızıl	Ekstra açık platin
Çilek kırmızı	Derin kızıl kahve	Ekstra doğal altın platin
Çimen	Derin mavi	Ekstra doğal platin
Çimen kokusu	Derin saf siyah	Ekstra yoğun siyah
Çimen yeşili	Derin siyah	Elegan kahve

Elektrik kırmızı	Filiz	Gizemli kahve
Elize grisi	Fiorino turuncusu	Gizemli karadut
Elma şekeri	Fiorino yeşili	Glory kırmızı
Elma yeşili	Firuze	Gök gri
Elmas beyazı	Firuze mavi	Gök mavi
Elmas gümüşü	Floresan boncuk mavi	Gök mavisi
Elmas sarısı	Floresan kavun içi	Gökçe
Enerjik yeşil	Floresan kırmızı	Gökyüzü
Enfes açık kahve	Floresan koyu kırmızı	Gökyüzü mavi
Erguvan	Floresan lila	Göz alıcı maun
Erik kızılı	Floresan sarı	Granada kırmızısı
Esmer şeker	Floresan yeşil	Granit
Espresso kahverengi	Ford kargo sarısı	Granit gri
Eti altını	Ford kırmızısı	Gri
Etna siyahı	Ford traktör grisi	Gri beyaz
Etrüsk kırmızısı	Ford traktör mavisi	Gri yeşil metalik
Fantazia	Ford yeşili	Grup kırmızısı
Fas	Funda	Gül kurusu
Fındık	Fuşya çiçeği	Gül pembe
Fındık kabuğu	Füme	Gül pembe metalik
Fındık kahvesi	Galaksi grisi	Gül tozu
Fındık kakao	Gardenya	Gülce
Fırtına	Gece gri	Güllü lokum
Fırtına gri	Gece kızılı	Güllü yazma
Fırtına grisi	Gece mavi	Gülpembe
Fırtına mavisi	Gece mavisi	Gümüş
Fırtına öncesi	Gece siyahı	Gümüş
Fırtına sarısı	Gece yarısı	Gümüş
Fıstık	Gece yeşili	Gümüş
Fıstık	Gediz	Gümüş gri
Fıstıklı lokum	Gelin teli	Gümüş gri
Fiat traktör turuncusu	Gelincik kırmızısı	Gümüş gri
Fildişi	Giandula çikolata	Gümüş metalik gri
Fildişi beyaz	Gizemli bej	gümüş sarı
Fildişi sahil	Gizemli bekleyiş	Gümüş saten

Gümüş	Havana yeşili	İlkbahar kokusu
Gün batımı	Hawai pembesi	İmbat
Gün ışığı	Hawai sarısı	İnce kum
Gündoğdu	Hawai yeşili	İnci
Gündönümü	Hayal pembesi	İnci beji
Günebakan	Hayal	İnci beyazı
Güneş	Hazan	İnci kırmızı
Güneş kızılı	Henna kırmızı	İnci lacivert
Güneş sarısı	Herba	İnci lacivert
Güney Avrupa	Hercai	İnci siyah
Güney denizi mavisi	Hız sarısı	İnci tanesi
Gürgen	Hino beyazı	İncir reçeli
Güz	Hint kınası	İngiliz yeşili
Güz gülü	Hint mercanı	İpeksi yeşil
Güz yağmuru	Hitit	İpekyolu
hafif parlak sarı	Hitit bakırı	İridyum gümüşü
hafif sarı	Hürrem bakırı	İrize kahve
Hakim gri	Hürrem karameli	İrlanda kızılı
Halikarnas	Ibis beyazı	İskandinavya
Hanımeli	Ihlamur	İskandinavya sarı
Hardal	Ihlamur yeşili	İstanbul
Hardal sarı	Ihlara	İstanbul beji
Hareli	İlgım	İstanbul pembesi
Harem kahvesi	Islak kum	İstanbul yeşili
Harman	Isuzu beyazı	İzlanda
Hasat	Isuzu kırmızısı	İzlanda küllü sarı
Hasat sarısı	Işık mavisi	İztuzu
Hawai mavi	Işıltılı kahve	Jamaika kahvesi
Hawai mavisi	Işıltılı kahve	Jamaika kırmızısı
Havana	Iveco açık yeşil	Jamaika pembesi
Havana beji	Iveco beyazı	Jamaika sarısı
Havana kahvesi	Iveco kırmızı	Jamaika yeşili
Havana pembesi	Iveco koyu mavi	Jandarma mavisi
Havana sarısı	Iveco mavi	Java mavisi
Havana turuncu	Iveco yeşil	John Deere yeşili

JolinDeere sarı	Karabiber	Kayrak
Jüpitir kırmızısı	Karaib beji	Keçi boynuzu
Kadehteki iz	Karaib kahvesi	Kehribar
Kadife kahve	Karaib kırmızısı	Kekik
Kadife sarı	Karaib sarısı	Kekik yağı
Kadife siyah	Karaib yeşili	Kekova mavi
Kaf	Karaköprü	Kemik beyazı
Kahve	Karamel	Kereviz
Kahve bakır	Karamel bakır	Kesekağıdı
Kahve köpüğü	Karamel kahve	Kestane
Kahve tanesi	Karamel siyahı	Kestane
Kahve turuncu	Karamela	Kestane bakır
Kakao	Karanlığın büyüü	Kestane kızıl
Kakao kahve	Karayel	Kestane küllü kızıl
Kakule kahve	Karayolları turuncusu	Kestane parfe
Kakuleli kahve	Karbon siyah	Kestane şekeri
Kalaylı bakır	Kardelen	Keten
Kalker	Karmen	Kıbrıs mavisi
Kalker	Karmen kırmızısı	Kına
Kalsit beyazı	Karsan korfu beyazı	Kına kızılı
Kan portakal kırmızı	Kartepe	Kırık beyaz
Kanarya sarısı	Kasırğa	Kırmızı
Kandil alevi	Kaşmir gümüşü	Kırmızı kaya
Kanyon	Kaşmir kahve	Kırmızı kil
Kanyon beji	Kavansit mavisi	Kışkırtıcı kahve
Kapadokya bej	Kavun sarısı	Kışkırtıcı kızıl
Kapri mavisi	Kavuniçi	Kızıl bahar
Kar	Kaya gri	Kızıl büyü
Kar beyazı	Kaya turuncusu	Kızıl çikolata
Kar mavi	Kayatuzu	Kızıl kahve
Kar tanesi	Kayın ağacı	Kızıl kestane
Kar	Kayısı	Kızıl sarı
Kara ağacı	Kayısı çiçeği	Kızıl siyah
Kara büyü	Kaymak	Kızıl viyole
Kara üzüm	Kaymaklı lokum	Kızılçık şerbeti

Kızılırmak	Koyu mor mahogany	Kumral bakır
Kızılkahve	Koyu nar kızılı	Kumral dore küllü
Kibrit kahverengisi	Koyu pembe	Kumral tütün
Kimyon	Koyu sarı	Kumral tütün kahve
Kiraz	Koyu sarı küllü	Kumral yoğun kızıl
Kiraz çiçeği	Koyu somon	Kumru
Kiraz kırmızısı	Koyu şampanya	Kumsal
Kireçtaşı	Koyu tundra	Kumsal beji
Kiremit	Koyu vişne	Kumtaşı
Kirli beyaz	Koyu yeşil	Kumul
Kirli krom sarısı	Koyu yeşil metalik	Kurşun gri
Kişniş	Kozmos siyahı	Kurşuni
Klasik beyaz	Kök yakut kırmızısı	Kurşuni mor
Klasik lila	Kömür siyah	Kuş ağacı
Kobalt mavi	Köpekbalığı gri	Kuşburnu
Kopenhag açık küllü sarı	Köpük	Kutup
Kor ateşi kızılı	Krem	Kutup gümüşü
Kor kızıl	Krem beyaz	Kutup mavisi
Korono grisi	Kristal	Kuvars
kovelin mavisi	Kristal beyaz	Kuzey Avrupa
Koyu altın	Kristal gri	Kuzey kutbu
Koyu altın kahve	Kristal mavi	Küçüksu
Koyu filiz	Krizantem	Kül bulutu
Koyu kahve	Krom gri	Kül grisi
Koyu kakao	Krom sarı	Kül kahverengi
Koyu kestane	Kuşu	Küllü açık altın sarısı
Koyu kırmızı	Kuşu beyazı	Küllü açık sarı
Koyu kızıl	Kum	Küllü kumral
Koyu kiremit	Kum beji	Kümürlüs mavisi
Koyu kor kızıl	Kum fırtınası	Lacivert
Koyu kumral	Kum gri	Lagün
Koyu küllü kumral	Kum grisi	Lal
Koyu maho gani	Kum sarısı	Lal kahve
Koyu mavi	Kumdaki iz	Lal kırmızı
Koyu meşe	Kumral	Lal kızılı

Latte	Manyetik kahverengi	Metalik bej
Lav kırmızı	Manyetit siyahı	Metalik bordo
Lavanta	Marakeş kahverengi	Metalik bronz
Lavanta esintisi	Marin mavi	Metalik buz gümüşü grisi
Lavanta ferahlığı	Marine yeşili	Metalik elmas beyazı
Laverda kırmızı	Marmara beji	Metalik gök mavisi
Leylak	Marmaris mavisi	Metalik gri
Leylak çiçeği	Mars kırmızısı	Metalik kırmızı
Lezzetli çikolata	Masum beyaz	Metalik koyu yeşil
Lila	Mat beyaz	Metalik kum grisi
Lilyum	Mat siyah	Metalik mavi
Limon çiçeği	Mat vernik	Metalik muson grisi
Limon küfü	Matador kırmızı	Metalik pembe
Limonata	Maun	Metalik samoa turuncusu
Limoni	Mavi siyah	Metalik siyah
Limoni yeşil	Mavi yeşil	Metalik Şiraz kırmızısı
Limonlu lokum	Mayıs yeşili	Metalik teak kahverengisi
Lületaşı	Melek kanadı	Metalik volkan kırmızısı
Madras amber	Melisa	Metalik yeşil
Magenya	Meltem	Metropolis mavi
Magma kırmızısı	Menekşe	Mimoza
Magnezit kahve	Menekşe bahçesi	Mine
Magnezyum gri	Menekşe şerbeti	Mineral beyaz
Magnum grisi	Meneviş mavisi	Mineral grisi
Mahlep	Mentol buğusu	Miskli kahve
Mahogany kahverengi	Mercan	Mistik cennet
Makine gri	Mercan beyaz	Mistik gri
Makine kırmızısı	Mercan turuncu	Mistik somon
Makine yeşili	Mermer beji	Mitsubishi beyazı
Malabadi	Mermer tozu	Moca kahve
Malta	Mersin	Moka kahverengi
Man kırmızısı	Meşe	Moka kahvesi
Mango	Meşe kahverengi	Monolit grisi
Mango yoğun bakır	Metal grisi	Mor
Manyetik gri	Metalik ayışıği mavisi	Mor salkım

Mum beyazı	Obsidiyan siyahı	Pamuk şekeri
Mum ışığı	Offroad grisi	Pamukkale
Murat beyazı	Okaliptus	Papatya
Mutlu mavi	Oksit sarı	Papirüs grisi
Muz sarısı	Okyanus	Paris pembesi
Mürdüm	Okyanus esintisi	Parlak alüminyum
Mürdüm kızılı	Okyanus mavi	Parlak beyaz
Mürdüm şerbeti	Okyanus	Parlak bronz
Mürekkep mavi	Oltu taşı	Parlak koyu sarı
Nane limon	Olympos	Parlak lal kızılı
Nane yeşili	Ombrie koyu kumral	Parlak siyah
Naneli akide	Onyx siyah	Parlak siyah
Napoli siyah	Organik Natural Colors	Parlak vernik
Nar çiçeği	Orkide moru	Parliament mavisi
Nar kırmızısı	Orman gülü	Partner beyazı
Nar kızılı	Orta altın kumral	Pasifik
Narin pembe	Orta Avrupa	Pasifik mavisi
Naturel kızıl	Orta gri	Pastel aşısı
Nazar boncuğu	Orta kahve	Pastel pembe
Nazarlık	Orta kestane	Pastel sarı
Nefis kızıl kahve	Orta kumral	Pastel somon
Nefis sıcak çikolata	Orta kurşuni	Pastel turkuaz
Nefti	Orta küllü kumral	Patara
Nefti yeşil	Orta sarı	Patlıcan moru
Nefti yeşili	Ortanca	Pembe
Nehir gri	Osmanlı kırmızısı	Pepperdust kahverengi
Nemrut	Otoyol beyazı	Performans mavi
Neptün mavi	Otoyol kırmızısı	Peri masalı
Nergis	Otoyol mavisi	Persan rouge
Niagara	Oya çiçeği	Petrol yeşili
Nil	Ozon mavisi	Platin
Nil kıyısı	Paladyum gümüşü	Platin gri
Nil mavi	Palandöken	Platin sarı
Nil yeşili	Pamuk	Platinyum gri
Nimbus gri	Pamuk şekeri	Platinyum grisi

Polar beyazı	Saf kahve	Senfoni mavisi
Polis mavisi	Saf kestane	Seramik
Portakal	Saf koyu kestane	Serap
Portakal çiçeği	Saf turuncu	Serin lila
Portakalî	Safir mavi	Serin sular
Portakallı akide	Safir mavisi	Sıcak bakır kahve
Power kırmızı	Safir metalik	Sıcak çikolata
Prenses pembe	Safir siyahı	Sıcak kestane
Pudra	Safran	Sınav sarısı
Pudra kahve	Sahara	Sincap grisi
Puslu gri	Sahra beji	Sinyal beyazı
Ralli yeşili	Sahra kumral	Sinyal mavisi
Refleks gümüş	Saks mavisi	Sirrus beyazı
Renksiz	Salep	Sis beyazı
Reyhan	Saltanat	Sis yeşili
Rio kırmızısı	Saray kahvesi	Siyah
Roma grisi	Saraylı kızıl	Siyah elmas
Roma sarısı	Sardunya kırmızısı	Siyah inci
Romans	Sarı	Siyah kına
Romantik	Sarı küllü	Somon
Romantik kızıl kestane	Sarı lale	sonbahar kızılı
Romantik lila	Sarı turuncu	Sonsuz siyah
Rose	Sarı yeşil	Sorbe kırmızı
Rosso kırmızısı	Saten gri	Spor kırmızı
Royal mavi	Saten gümüşü	Spor mavi
Royallila	Sedef	Stratosfer mavi
Rüya	Sedef beyazı	Su damlası
Sabah ışığı	Sedefli beyaz	Su mavisi
Sabah ışıkları	Sedefli fantom siyahı	Su yeşili
Sabah kokusu	Sedefli kırmızı	Sufle
Sabah şarkısı	Sedefli lav grisi	Sultan bakırı
Sabun köpüğü	Sedefli misano kırmızısı	Sultani
Sabun yeşili	Sedefli siyah	Susamlı akide
Sade çikolata	Sema	Sümbül demeti
Saf beyaz	Senfoni mavisi	Sümela

Süngertaşı	Tenorit grisi	Ultramarin mavi
Süphan	Terakota	Uludağ camii
Sütlü çikolata	Tibet	Ürgüp
Sütlü kahve	Tiramisu	Ürgüp beyazı
Şampanya	Tirşe	Üzüm yeşili
Şampanya köpüğü	Titanyum gri	Vagon laciverti
Şarabi	Tokyo incisi	Vahşi kızıl
Şarap kızılı	Toledo kırmızısı	Valencia bakırı
Şeftali aroma	Tomurcuk	Valencia turuncusu
Şehvetli siyah	Tonik	Vanilya
Şeker beyaz	Topaz kahve	Vanilya çiçeği
Şeker kırmızı	Topaz mavi	Vanilya sarısı
Şeker mavi	Topaz sarısı	Varak
Şeker pembe	Toscana yeşil	Velvet kırmızı
Şelale	Trafik sarısı	Venedik kırmızısı
Şimşek gri	Traktör kırmızı	Venedik sarısı
Şirin pembe	Traktör turuncusu	Venge
Taba	Traverten	Verde
Tahiti kestane	Traverter	Vernikli ateş kırmızısı
Taksi sarısı	Trendy kahve	Vernikli gece mavisi
Tan	Trianon gri	Vernikli taksi sarısı
tarçın	Tropik	Violet
Tarçın bakır	Tropik mavi	Virjinya açık kahve
Tarçın kahve	Tropik sarı	Vişne
Tarçınlı akide	Tuğla	Vişne
Tatlı su	Turkuaz coşkusu	Vişne çürüğü
Tatlı şampanya	Turkuaz mavi	Vişne kırmızısı
Taze düşler	Turkuaz metalik	Vişne kızılı
Teak ağacı	Turunç	Vizon
Teknik gri	Turunç çiçeği	Volkan kızılı
Tekno kahve	Tutku kırmızısı	Volkanik kırmızı
Tekno kırmızı	Türk kahvesi	Volkswagen beyaz
Tektonik gri	Tütsü	Volvo mavisi
Telekom lacivert	Tütün	Wildtrak turuncusu
Telekom turkuaz	Uçuk sarı	Yaban gülü

Yaban mersini	Yeni şampanya
Yağmur bulutu	Yeşil
Yağmur ormanı	Yeşil
Yakamoz	Yeşil bej
Yakıcı viyole	Yeşil sarı
Yakut kırmızı	Yeşim taşı
Yakut kırmızısı	Yıldız
Yakut kızılı	Yıldız mavisi
Yalı pembesi	Yıldız siyah
Yalın	Yoğun açık kestane
Yalın beyaz	Yoğun ateş kızılı
Yaprak yeşili	Yoğun bakır
Yarı mat siyah	Yoğun fuşya
Yarış mavisi	Yoğun kestane
Yasemin büyüğü	Yoğun kırmızı
Yavruağzı	Yoğun kızıl
Yayla filizi	Yoğun kristal
Yayla yeşili	Yoğun kumral
Yaz güneşi	Yoğun yakut kızılı
Yelkenli mavi	Yonca yeşili
Yeni açık kahve	Yosun yeşili
Yeni bayrak kırmızısı	Zambak
Yeni boncuk mavi	Zarif lila
Yeni caterpillar sarı	Zemheri
Yeni fildişi	Zen
Yeni kahverengi	Zerdali
Yeni kesekağıdı	Zerdeçal
Yeni kırık beyaz	Zeytin
Yeni kirli beyaz	Zeytin yeşili
Yeni koyu kahve	Zümrüt yeşili
Yeni krem	
Yeni lacivert	
Yeni metalik kırmızı	
Yeni nefli yeşil	
Yeni somon	